

פחד דוד

פרשת
דברים
ט"א
תשע"ט
985

שבת חזון

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

7:13 | 7:03 | 7:09 | 6:54 **הדלקת נרות**

8:08 | 8:10 | 8:09 | 8:07 **מוצאי שבת**

8:47 | 8:50 | 8:49 | 8:47 **רבינו תם**

משכיל לדוד

בגנות לשון הרע הפוגמת בהכרת הטוב

דיברו לשון הרע אחד על השני, התערערה בהם מידת הכרת הטוב זה כלפי זה, וכך התרפו גם במידת הכרת הטוב כלפי הקב"ה, וכתוצאה מכך התרחקו מתורתו ומשמירת מצוותיו עד שנגדשה סאתם והתחייבו בחורבן הבית.

זו אם כן הסיבה שהקב"ה החמיר כל כך עם בני ישראל בדין והענישם, כדי ללמדם על חומרת עוון לשון הרע על הארץ שהיא היפך הכרת הטוב, היות וסופו לדרדר את האדם מדחי אל דחי עד לשפל המדרגה.

זוכר אני שכאשר כ"ק מרי אבא זיע"א היה רואה פיסות לחם זרוקות על הרצפה, הוא היה טורח ומרימן משום הכרת הטוב שחש כלפי הלחם המחיה וזימן את האדם. זה גם הטעם לאיסור 'בל תשחית', שכל דבר שאפשר ליהנות ממנו, אסור לכלותו ולהשחיתו, משום חובת הכרת הטוב כלפי אותו חפץ שיכול לשמש בנאמנות. ומתוך שאדם יקפיד בדברים הקטנים וינהג בכבודם של הדוממים, סופו שיקפיד גם בדברים הגדולים ויכבד את הרבנים והצדיקים, ומעל הכל את הקב"ה שיצר אותו וממשיך להחיותו על פני האדמה.

והנה מבואר בדברי התורה הקדושה (במדבר לא, ב) שלאחר הנבלה שנעשתה בישראל במעשה זמרי בן סלוא וכזבי בת צור בתו של מלך מדין, הקב"ה פנה אל משה וציווה עליו לצאת למלחמה כנגד המדיינים כדי לנקום את נקמת בני ישראל ולהשיב את כבודם האבוד. ומבואר שבסופו של דבר פינחס הוא זה שיצא בראש המערכה והכה את המדיינים. והקשו המפרשים משום מה פינחס הוא זה שיצא בראש המערכה ולא משה רבנו שגייס את העם, ומבארים בזה ביאורים שונים.

ולענייננו אנו נביא את פירושו של רבינו בחיי שמשא לא אבה לצאת בראש המערכה, כיון שאשתו צפורה היתה בת מדין, וכמו כן כאשר היה צריך לנוס על נפשו מאימת נוגשו של פרעה לאחר שהכה את המצרי והרגו, ארץ מדיין היתה מקלט ומסתור עבורו, לכך חש כלפיה הכרת הטוב. ומשום הכרת הטוב שחש משה כלפי מדין, על אף שהיה לו חשבון ארוך וכבד עם העם המדייני, הוא לא רצה לצאת בראש המערכה נגדם אלא שלח את פינחס במקומו, להודיע על חשיבותה של מידת הכרת הטוב המזככת ומרוממת את נפש האדם.

והוא שאמרו רבותינו (במד"ר כב, ג) "בור ששתית ממנו מים, אל תזרוק בו אבן". ואמנם הבאר אינה חשה כל כאב או עלבון בזה שהשוטה ממנה משליך לעברה אבן, אך עם זאת עצם השלכת האבן משחיתה את נפשו של המשליך, על כן אין זה נאה ויאה לנהוג באופן זה.

ראיתי פעם אדם ששיחק במסמרו, ובמהלך המשחק הוא קרע את ריפוד מושב הכסא עליו ישב. כשראיתי אותו נוהג באופן זה, שאלתי אותו - מדוע אתה משחית את הכסא, אמנם הכסא אינו סובל ומצטער בשל כך, אך מעשה זה משחית את נפשך ופוגם במידת הכרת הטוב שיש לך לחוש כלפי הכסא שעליו אתה יושב. והוא שאמרנו, שבשעה שאדם אינו מרגיל עצמו להכיר טובה לדברים הקטנים והדוממים, כיצד יבוא להכיר טובה כלפי הדברים הגדולים והחשובים באמת.

"איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם" (דברים א, יב) חז"ל אומרים (עי' איכ"ר א, א) שדבריו של משה רבנו לעם ישראל טרם כניסתם לארץ - "איכה אשא לבדי", רומזים על הקינה האמורה בספר איכה "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה".

עם ישראל דיברו לשון הרע כנגד ארץ ישראל והוציאו את דיבתה רעה, לכן אמר הקב"ה - אתם בכיתם ביום ט' באב, יום בו שבו המרגלים מלתרו את הארץ - בכי של חינום, סופכם שיום זה ייהפך לבכייה של דורות (סוטה לה, א) שכפי הידוע שני בתי מקדשות נחרבו ביום ט' באב.

וקשה, מפני מה הקב"ה החמיר כל כך עם המרגלים שדיברו לשון הרע כנגד ארץ ישראל, ואף עם בני ישראל שקיבלו את דבריהם. בשלמא אם המרגלים היו מדברים לשון הרע כנגד בני אדם, אזי היינו יכולים להבין את החומרה שבדבר, אך ארץ ישראל אינה חשה ומרגישה כבן אדם, אם כן מה היתה ההקפדה הגדולה על המדברים בגנותה.

ונראה לבאר, כי דיבור סרה כנגד ארץ הקודש שעניינה ה' בה מראשית השנה ועד אחריתה (דברים יא, יב) הרי הם ככפיות טובה. וכלל גדול הוא שמידת הכרת הטוב הינה מפתח לקיום התורה ומצוותיה, שבשעה שאדם מכיר טובה לבוראו על מעשה טוב שגמל עימו, אותה הכרת הטוב גורמת לו להידיבק בתורת ה' ולקיים את מצוותיה.

ובכדי שאדם ירגיל עצמו להכיר טובה לבוראו, תחילה עליו להכיר טובה לבני האדם הסובבים אותו, שמתוך שיכיר טובה לסובבים אותו, יבוא להכיר טובה גם לקב"ה שברא ויצר אותו, ואף מקיימו בכל רגע ובכל שעה. זו גם הסיבה שבשלה התחייבו לכבד הורים, משום שיש בזה עניין גדול של הכרת הטוב (חינוך מצוה לג) שכאמור, מתוך שאדם יכיר טובה להוריו הגומלים עימו חסד וטובה, יחוש צורך להכיר טובה גם לבוראו שיצרו בדעתו בבניה ובהשכל.

משה רבנו שלא הסתפק בהכרת הטוב לסובבים אותו, אלא הקפיד להכיר טובה גם לדומם. ולכן אמרו חז"ל שהקב"ה לא רצה שמשא יכה על היאור במכות דם וצפרדע, כיון שהיאור הצייל את חייו והסתירו בחודשי חייו הראשונים. כמו כן במכת כינים משה לא הכה על הארץ, היות והאדמה גמלה עימו טובה, שהסתירה בתוכה את גופת המצרי שהרג משה בהם ה'. התורה שזרקה להיות קצרנית במילותיה וחסכנית בדיברותיה, הדגישה לנו שמשא לא הכה על היאור והארץ, אלא אהרן אחיו הוא שעשה זאת, כדי ללמדנו על גודל מעלתה של מידת הכרת הטוב שהיא שורש למידות טובות הרבה.

והקב"ה החמיר עם בני ישראל על שקיבלו את דברי הגנאי על הארץ, כיון שידע שאם בני ישראל ירגילו את עצמם לדבר לשון הרע על הארץ שהקב"ה נתן להם במתנה ושעניינה ה' נתונים בה מראשית השנה ועד אחריתה, סופם שיתרגלו לדבר גם בגנות האנשים הסובבים אותם, עד אשר הארץ תקיא אותם. ואכן מצינו (עי' יומא ט, ב) שבני ישראל גלו מעל אדמתם כאשר דיברו לשון הרע זה על זה מחמת שנאת החינם שפיעמה בקרבם. ואף שאמרו חז"ל (נדרים פא, א) שבני ישראל התחייבו בגלות - 'על עוובם את תורת' (ירמיה ט, יב). נראה ששתי סיבות אלו אינן סותרות זו את זו, אלא משלימות האחת את השניה, שבהיות ובני ישראל

הילולא דצדיקיא

- ט - רבי יעקב יצחק הורוויץ ה'חזוהי מלובלין'
- י - רבי דון יצחק אברבנאל
- יא - רבי יצחק בלאזר מפטרבורג
- יב - רבי יוסף לבטון
- יג - רבי נתן נטע שפירא בעל 'מגלה עמוקות'
- יד - רבי יוסף נפתלי שטרן ראש ישיבת פרשבורג
- טו - רבי אברהם חסין

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
שלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

כך התקבל האברך לכולל

"כאשר ישא איש את בנו" (דברים א, לא)

תכונה מופלאה זו של רועי ישראל וגדולי התורה שכלל דור ודור, מבצבצת ועולה ומאירה את המידה הטובה שהם התברכו בה, "כאשר ישא איש את בנו".

ביריעה זו נפנה מבט לדמותו של הצדיק המופלא - בן דורנו - רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, עליו מסופר ('בכל נפשך') שבאחת התקופות הקשות שהיו בישיבה מבחינה כלכלית, הוחלט באופן זמני לא לקבל אברכים חדשים לישיבה. אברכים רבים באו ולא התקבלו, כאשר כולם נענו שעכשיו לא ניתן להיכנס לישיבה.

אברך אחד ביקש להיכנס בכל זאת לראש הישיבה, הוא טען שאי קבלתו תגרום לו בעיה בשלום ביתו, שכן אשתו יודעת שלישיבת מיר מתקבלים בקלות, והוא חושש שאם יחזור לביתו ויאמר שכרגע לא בוחנים כלל, היא לא תאמין לו והוא חושש שתביט עליו בעין לא טובה. שמע ראש הישיבה את טענתו וקיבל אותו.

אברך בוגר הישיבה שאשתו חלתה ל"ע, והיה בא מפעם לפעם לבקש שיתפלל עבורה, סיפר שהיה מופתע להיווכח שראש הישיבה זכר את מחלתה והתפתחויותיה לפרטי פרטים ממש. כך היה בפרטיהם הפרטיים של מאות אברכים שביקשוו להתפלל. הוא מיהר לרשום את השם בפנקס מיוחד, למרות שבסופו של דבר זכר בעל פה עשרות רבות של שמות.

הרה"ג רבי אברהם חשין, מידידיו הקרובים, סיפר שפעם נזקק לדבר משהו עמו, והיות שידע שהוא אמור להגיע לשמחת חתונה מסוימת, התכוון לדבר אתו שם. כשהגיע עמד ראש הישיבה באמצע שמו"ע של מעריב, ורבי אברהם עמד בצד והמתין. לפי הכריעות הבין שהוא כבר אוזח בסוף "מודים" ותיכף יגמור. אך בסוף חיכה ר' אברהם קרוב לרבע שעה נוספת.

כשסיים את תפילתו, שאלו רבי אברהם, מדוע האריך כל כך בתפילתו? ענה לו ראש הישיבה שבתפילת מעריב הוא מתפלל על כל החולים והעניינים שביקשו ממנו להתפלל עליהם. כך זכר בעל פה עשרות רבות של שמות...

עד כמה קידש שם שמים בהתנהגותו זו, תעיד העובדה שאחד ממהנדסי בנין הישיבה בברכפלד שהיה אדם רחוק מדרך התורה רח"ל התפעל מאד מהנהגתו. לימים, כשחלה אותו מהנדס והציעו לו שייקחו את שמו לתפילה אצל רבנים, אמר שרק אצל אחד הוא מבקש שייזכרו אצלו את שמו, אצל הרב פינקל בירושלים...

אחד מבני הישיבה התארח בביתו בליל הסדר. באמצע הסדר נשפכה כוס היין של הבחור על השולחן, דבר שגרם לאי נעימות. הוא התבייש מאד וביקש מחילה. לאחר מכן, בהמשך הסדר, ביקש שוב סליחה. אמר לו רבינו: "אני לא מבין אותך, מקודם נתת לנו ברכה ועכשיו אתה מבקש מחילה, הרי כתוב בגמרא

(עירובין סה, א): 'כל בית שאין

שופכים בו יין כמים, אינו

רואה סימן ברכה..."

תודה רבה לאבא

כשהייתי ילד צעיר לימים בשנת תשי"ט, שלחני אבי מורי זיע"א ללמוד בישיבה מרוחקת למשך כמעט שבע שנים רצופות, בהן לא ראיתי הרבה את משפחתי, וכל התקשרותי עימם היתה באמצעות מכתבים, ואף טלפון לשוחח ולשמע מה נשמע לא היה בנמצא.

למעשה כל גדולי הדור של הדור הקודם, למדו במשך שנים ארוכות בישיבות המרוחקות מביתם, מתוך מסירות נפש רבה, ועמלם בתורה הקדושה אכן הוכיח את עצמו.

שמעתי מהדיין הגדול רבי ניסים רביבו זיע"א, שבקטנותו למד מחוץ לביתו ולא ראה את משפחתו במשך שנים רבות ורצופות, וכל זאת מתוך הקרבה גדולה ודוחק גדול כפי שהיה אז בעולם הישיבות.

זכרונני מימי נעורי שכאשר הייתי בישיבה במוסדותיו של רבנו גרשון ליבמן זצ"ל, היה חורף קשה במיוחד, אך מפני המצב הכלכלי הקשה לא היתה לנו אפילו שמיכה להתכסות בה, והיינו מתכסים במזרונים מפני עוצמת הקור. ובדיוק באותו זמן, בהשגחה

פרטית, אזל גם מלאי הדלק במערכת החימום בישיבה וכמעט קפאנו מקור - ואף על פי כן ישבנו ועסקנו והתמדנו בלימוד התורה, ומה פלא שיצאו משם הרבה גדולי עולם.

מעיד אני על עצמי שפעם אחת כעסתי מאוד על כ"ק אבא שכך עשה לי, ופעם אחת כששוחחתי איתו על המצב הקשה, השיב לי בנחת - נכון, כך אתה אומר עכשיו, אבל כשתהיה גדול אתה עוד תגיד לי - תודה רבה אבא.

ואכן לאחר שגדלתי היו פעמים רבות שחשבתי לצאת לעולם העסקים הרחב, אבל תמיד דהדו בראשי המילים שאמר לי אבא "עוד תגיד לי תודה רבה אבא". וכשזכרתי במילותיו הפשוטות והכנות, מיד הגעתי לידי מחשבה ומסקנה שהיעוד האמיתי שלי הוא לא במסחר ובעסקים, אלא דווקא בהרבצת תורה לעם ישראל, ורק על כך עוד אוכל לומר לאבי "תודה רבה אבא".

ועד עצם היום הזה כשאני מהרהר בכל הדרך שהביאה אותי עד הלום, מיד שפתי רוחשות בשמחה גלויה "תודה רבה אבא".

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "חזון ישעיהו" (ישעיה א)

הקשר לשבת: בהפטרה מסופר על הפורענות שתגיע לישראל בחורבן בית המקדש בגין עוונותיהם. הפטרה זו היא ההפטרה שלישית בשלשת ההפטרות שמפטירין בשלשת השבתות שלפני תשעה באב.

נצור לשונך

צריך האב להדריך את בניו

תולה ארץ על בלימה

אם שמע לבנו ובתו הקטנים שהם מדברים לשון הרע, מצוה לגעור בהם ולהפרישם, כמו כל איסורים שבתורה. וצריך האב להדריך את בניו תמיד מנערתם בענין שמירת הלשון מלשון הרע, ושאר דיבורים האסורים, כמו מחלוקת ושקר, כמו שכתב הגר"א. כי הדיבור והמידות צריך הרגל רב, וההרגל על כל דבר - שלטון. ויהיו זוכין עבור זה לחיי העולם הבא ולכל טוב בעולם הזה.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

פסגת ההצלחה מגיעה מהלב

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל"

(דברים א, א)

חשבתי לפרש בסייעתא דשמיא "אלה הדברים", "אלה" עם הכולל עולה בגימטריא "הלב".

כלומר משה רבנו ע"ה הדרוך את בני ישראל בדרך התורה והמצוות והנהיגם בדברי תוכחה ומוסר, כשכל דבריו נבעו מלב חם ואוהב. הוא היה להם כאב רחום המדריך את בנו יחידו באהבה גדולה. וכבר אמרו חז"ל "דברים היוצאים מן הלב - נכנסים אל הלב". על כן הטו בני ישראל אוזן קשבת לדבריו ושמעו בקולו.

וכך אמר הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, לאחד המלמדים החשובים בבני ברק "מי שאוהב את תלמידיו אהבת אמת, מובטח לו ולהם שיגיעו לפסגת ההצלחה". כי דברים היוצאים מלב טהור ואוהב, סופם שייכנסו אל הלב.

ובאמת שאף אני משתדל ליישם דברים אלו בשיחות המוסר שאני מעביר, הן לרבים והן לאנשים יחידים. מעולם לא פניתי להוכיח אדם על מעשיו הרעים בדברים קשים או בחמת זעם וכעס, חלילה לי מעשות זאת. ואף על הרחוקים ביותר משמירת תורה ומצוות משתדל אני להרעיף שפע של אהבה וחמלה, וכל דברי תוכחתי אליהם יוצאים מלב אוהב. ורק דברי מוסר הנעימים לאזון, לא בפרץ של כעס או בהתרגשות יתרה, רק בשובה ונחת ובחיבה אמיתית. וכאשר רואים השומעים שכל כוונתי היא אכן לטובתם ולתועלתם בלבד, הרי הדברים עושים פרי, והם שבים בתשובה שלמה.

וברוך ה' בדרך הנכונה הזו זכיתי להשיב רבים מעוון, ואף אלו שלצערנו ולדאבונו נכללו בגדר פושעי ישראל בגופן, והיו שונאי תורה רח"ל, כאשר נוכחו לראות ולדעת שדברי תוכחתי באים מן הלב, וכל כוונתי היא רק כדי להיטיב עמהם - תיכף התרצו לדבריי ושבו בתשובה שלמה. ומכיר אני אף כמה גויים שהשתתפו בשיחותיי לציבור, ודברי התורה הקדושה נכנסו באוזניהם וחוללו מהפך בנפשם עד שלבסוף התגיירו ובאו להסתופף בצל השכינה הקדושה.

ודרך חיים זו הנחיל לנו משה רבנו ע"ה אשר הוכיח את בני ישראל באהבה ובחיבה, ומתוך לב שופע רחמים וחמלה לכל אחד מהם.

פניני הפרשה

כל דבריו קודש לה'

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" (דברים א, א)

הנה כלל ידוע הוא שבכל מקום שנאמר "אלה" בא לפסול ולמעט דיבורים אחרים, ומה אפוא בא למעט ולפסול כאן?

ומפרש רבנו אור החיים הקדוש זיע"א, שהתורה באה להעיד שמשה רבנו למרות שהיה מנהיג של עם ישראל עשרות שנים, מעולם הוא לא פתח מעצמו בשיחה בדברים בטלים, ורק מה שנאמר בספר דברים "אלה הם הדברים" שדיבר משה אל ישראל על דעת עצמו בלא ציווי ה', אבל במשך כל שנותיו לא דיבר אפילו דיבור אחד של חול ולא דיבר אפילו דיבור אחד שאינו בציווי ה',

וכמו שדרשו חכמינו זיכרונם לברכה, 'ודברת במ' ולא בדברים בטלים, ורק עכשיו לפני מותו דיבר הדברים האלה על דעת עצמו, וגם דבריו אלה "כל רואה יעיד כי כולן דברי תורה וחכמה ומוסר".

רק לימוד זכות

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" (דברים א, א)

לפי שהן דברי תוכחות... הזכירים ברמז מפני כבודן של ישראל (רש"י).

אור שבעת הימים רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א, היה מקפיד מאוד על המגידיים שהיו דורשים לקהילות והיו מונים את חטאיהם של בני ישראל. פעם הגיע הבעש"ט לבית המדרש, וראה מגיד אחד כשהוא מוכיח את בני הקהילה, סופר ומונה את חטאיהם ומגלה את קלונם ברבים.

זעק הבעש"ט; כיצד אתה יכול לדבר לשון הרע על בני ישראל, האם הנכם יודעים כשיהודי רץ כל היום ועובד בגלל פרנסתו כדי להביא אוכל לבני משפחתו, וכשבא לפנות ערב ונזכר שעוד לא התפלל מנחה, ותיכף ומיד קם ומתפלל, בין שהוא יודע ובין שאינו יודע מה הוא מתפלל, כל השרפים ואופנים רועדים בשעת המנחה ההיא. ואיך אתה לא נזהרת בלשונך להוציא לעז על בני ישראל...

שיחות השלום יוצרות מלחמה

"ראה נתתי בידך את סיחון מלך חשבון ואת ארצו החל רש והתגר בו מלחמה"

(דברים א, כד)

הנה הקדוש ברוך הוא מצוה למשה שיתגרה במלך חשבון ויעשה איתו מלחמה, ומה משה עושה? "ואשלח מלאכים אל סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר" - היפך ממה שנצטווה?

כתב בספר 'כרם חמד' שאפשר לתרץ זאת על פי מה שכתוב בתהלים (קכ), (ז) "אני שלום וכי אדבר המה למלחמה", כלומר שטבע הנוכרי הוא, שכאשר מדברים עימו שלום - סובר שפוחדים הימנו ולכן מתחיל במלחמה.

וכמו כן משה כאשר רצה לגרות את סיחון, שלח אליו דברי שלום - כדי שיצא למלחמה נגדו. ובזה קיים למעשה את מה שציווהו השי"ת "והתגר בו מלחמה".

קוים לדמותה של אשת חיל בישראל

ויחצוץ בין מקום המוכרת לבין מקום הבאים בשערי החנות לרכוש את הסחורה (כעין עזרת נשים פרטית), וזהו הסדין שעשתה ופרסה בפניה בכדי שתוכל לעמוד מאחוריו ולמכור.

אלא שמלבד זאת אותה אשת חייל צדקנית וצנועה, חיפשה עוד אמצעי כיצד תוכל לקבל מהקונה את המעות בדרכי צניעות, שהרי אם תוציא את ידיה מאחורי הפרגוד הרי אין בכך מן הצניעות, ואפילו אצבע קטנה הקפידו חז"ל שלא להראותה כלפי שום אדם.

על זה פירש הכתוב "וחגור נתנה לכנעני", שברוב חכמתה היא ארגה מחוץ לסדין חגורה שהיתה משוכה על הדלפק, ואת אותה חגורה היא נתנה לכנעני העומד מאחורי הפרגוד, כדי שעליו הוא יניח את המעות, ואת החגור עם המעות היתה מושכת פנימה לתוככי הסדין. כך פירש המלאך רפאל את דברי שלמה המלך ע"ה.

אז נכון ואמת שמושגי צניעות כאלה הינם בלתי נתפסים בימינו, אך אין דרכם של החכמים לפרש פירוש שלא היה במציאות באורח חייהם, ואם כך פירש המלאך, הרי שכך היו נוהגות נשות ישראל הצדקניות של דורות עברו. ואכן סיפורים אין ספור סופרו על אמהות צדקניות שאלה היו ארחותיהן כל השנים, ומהם נלמד להשכיל ולקחת דוגמא להתחזק עד מקום שידינו מגעת בכל עניני הצניעות שבהם מתפאר כרם ישראל.

הגאון רבי רפאל בירדוגו זיע"א, מחכמי מרוקו הנודעים לפני כמאתיים וחמישים שנה, שחיבר ספרים רבים בהלכה ובאגדה, ונקרא בפי כל 'המלאך רפאל', בהיותו רב קדוש ונורא ממש כמלאך אלוקים.

רבי רפאל בירדוגו פירש את אחד הפסוקים המוקשים בפרק אשת חיל באופן מדהים העולה על כל דמיון, וממנו ניתן ללמוד עד היכן הגיעה רמת הצניעות שהיו נוהגות בנות ישראל הצדקניות באותם ימים.

רבי רפאל התקשה במאמר הכתוב באשת חיל "סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכנעני", שלפי הפשט הנראה לעין כל, הרי מדובר כאן באשת חיל המעוניינת בצדקותה לאפשר לבעלה לשקוד על תלמודו יומם וליל, ולכן היא החליטה ליטול על עצמה עול הפרנסה.

לצורך כך היא היתה עושה סדינים ומוכרת אותם לאנשים, כשבדמיהם תוכל לכלכל את ביתה.

אלא שאם אכן כך הבנת הכתוב, תמוה מאד מהו המשך דברי הכתוב "וחגור נתנה לכנעני", שהרי אם נותנת היא את החגורות לכנענים, הרי בעצם בכך היא מפסידה את כל מה שהרוויחה עד כה ממכירת הסדינים.

ואם נלמד שנתנית החגורות לכנענים היא אמצעי (ובלשון ימינו 'מבצע') בכדי למשוך את הקונים לקנות את סדיניה, לא מסתבר שללמד תכסיסי מסחר נטפל כאן שלמה המלך החכם מכל האדם בפרק העוסק בשבחה של אשת החייל. ובודאי שטמונה כאן חכמה עמוקה.

הסברו המופלא של רבי רפאל בירדוגו זיע"א, היא ההוכחה לאופן החיים הצנועים והקדושים ששררו בזמניהם. וכך הוא מבאר, שאכן המדובר כאן באשה החפצה לכלכל את ביתה בכדי שבעלה יוכל לשקוד על תלמודו, ולכן היא גמרה אומר למכור סחורותיה בחנות במקום בעלה.

אבל, בהיות ומידת הצניעות היא נר לרגלה, יודעת היא שלא נכון לה לעמוד בחנות ולקבל פני האנשים הבאים וליטול מידם את כספם, ולכן היא עשתה סדין מיוחד בכדי שיכסה את מקומה

ויהרלצה

לזכרה של הרבנית
מזל מדלן פינטו ע"ה

סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכנעני

במעמד סיום הש"ס שנערך ברוב פאר והדר כיאה לכבודה של תורה ביישיבת 'תורת דוד' באשדוד, בה נטלו על עצמם בחורי החמד ביישיבה שבנשיאותו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, ללמוד בתוך ימי השלשים לפטירת אמו הרבנית הצדקת ע"ה את כל מסכתות הש"ס, כאות הערכה והוקרה לעמלו ומסירותו של מו"ר להחזקת ונשיאת עולה של תורה. נשא דברים גם נכדה של המנוחה ע"ה, רבי יואל פינטו שליט"א, ובדבריו עמד רבי יואל על מידת הצניעות שהיתה מנת חלקה ואורח חייה של הרבנית ע"ה.

מידת הצניעות היתה מאז ומתמיד סמל לאשה היהודייה שקיימה בעצמה את מאמר הכתוב "כל כבודה בת מלך פנימה". כתרה של המלכות היה ענוו לראשה של האשה היהודייה ועל פיה היא השתיתה את הליכות ביתה, והנחילה השראה לדורות הבאים אחריה.

בין הדברים שהזכיר רבי יואל שליט"א, הוא נתן דגש על מידת הצניעות שהיתה נר לרגלה של הרבנית, וגם על השכר הצפון לה בגין כך. וכה אמר:

"אני יודע שבדרך כלל אימא מנחילה את הדרך שלה לילדיה, מחנכת אותם על פי השקפת עולמה, חז"ל (יומא מז, א) מספרים על אשה אחת בשם 'קמחית', שהיא זכתה ויצאו ממנה שבעה בנים כהנים גדולים. וכששאלו אותה במה היא זכתה לזה? השיבה קמחית ואמרה: "מימי לא ראו קורות ביתי את שערות ראשי". ואמרת פעם הסבר בזה: התשובה שנתנה זה לא כדי להסביר בזכות מה קיבלה כאלה ילדים, אלא בכוח מה גדלו ילדים צדיקים כאלה, ועל כך היא ענתה כי ראו כמה אני צנועה ומתאמצת להסתיר את שערות ראשי מגודל היראת שמים שלי. והתוצאה היא שבבית שהילדים ראו כזו צניעות אצל אימם, התאמצו גם הם ונהיו גדולים, זה לא מצד זכות אלא מצד המציאות, כי בית שיש בו אימא גדולה כזו בהכרח שהילדים יצאו צדיקים. לכן היא הצליחה".

מדוע חגור נתנה בחינים?

למעשה ניתן ליומר שדרגות הצניעות שהיו בדורות שקדמו לנו היו ממש מופלאות, ניתן ללמוד עד היכן הדברים מגיעים מפירוש

בשורה טובה לשוחרי תורה

הופיעו ויצאו לאור הספרים החשובים

אעירה שחר

על התורה והמועדים
ו' חלקים

מאת מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א